

Vidékfejlesztési Minisztérium

Tárgy: Új fiatal gazda rendelet tervezete

Dr. Simon Attila István
helyettes államtitkár

Budapest

Tisztelt Helyettes Államtitkár Úr!

Az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2011. évtől nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló miniszteri rendelet tervezethez az alábbi észrevételeket tesszük:

Teljes mértékben egyetértünk vele, hogy a jövőben nagyobb hangsúly helyeződjön a szakmailag felkészült, mezőgazdasági termeléssel élethivatásszerűen foglalkozó fiatal kérelmezők előnyben részesítésére. Ennek azonban, úgy tűnik, hogy a jelenlegi támogatási jogszabály tervezet nem, vagy csak részben tud eleget tenni.

Részletes észrevételeink:

1.)

1.§ 3. pont és 4.§ (1) b) pont: főállásban végzett mezőgazdasági tevékenység.

A főállás előírása lehetetlenné teszi a fiatal gazdálkodó számára, hogy munkát vállaljon, gazdasága jövedelmét kiegészítse. Ez a feltétel azért aggályos, mert 10 EUME üzemméret nem biztosít elegendő jövedelmet egy gazdálkodó (család) számára. Amellett, hogy a mezőgazdasági tevékenységet az élethivatásának tekinti, ha kizárólag abból nem tud megélni, **lehetővé kell tenni számára az alternatív jövedelemszerző tevékenység folytatását.**

Javaslat:

Álláspontunk szerint a főállást nem kizárólagos feltételként kell meghatározni, hanem az értékelés során **előnyben lehet részesíteni azokat, akik a mezőgazdasági tevékenységet főállásban, vagy alkalmazott bevonásával vállalják** (járulékfizetést vállalnak).

Javasoljuk, hogy a pontozási szempontok közé kerüljön fel a főállás (vagy alkalmazott) vállalása: pl. 2. évtől 20 pont, 3. évtől 15 pont, 4. évtől 10 pont, 5. évtől 0 pont.

2.)

1.§ 10. *mezőgazdasági üzem vezetője*: a gazdaság részét képező ingatlanok - beleértve a termőföldet is - tulajdonjogával vagy bérleti jogával rendelkező, tevételes mezőgazdasági tevékenységet végző, az egyéni vállalkozóra vonatkozó jövedelemszámítás szerint adózó egyéni vállalkozó;

A korábbi támogatási jogcímekek esetében a fiatal gazdálkodó egyéni vállalkozónak megengedett a családi gazdaság keretein belüli gazdálkodás, amennyiben ő a családi gazdaság vezetője. A családi gazdaság keretein belül történő gazdálkodásnak többek között az előnye az, hogy annak tagjai az östermelőkre vonatkozó szabályok szerint adózhatnak.

Javaslat: a vezető fogalmának egyértelmű lehatárolása, a jövedelemszámításra vonatkozó rész törlése

3.)

3.§ (4): a „már nyújtott be” helyett: „már vett igénybe” agrár vagy agrár-vidékfejlesztési célú támogatást - módosítást javasoljuk.

Ezzel a módosítással rendezni lehet azokat a korábbi elutasításokat, amik amiatt voltak, mert pl. nyújtott be kérelmet, de nem tudta visszavonni, mivel elutasításra került (pl. határidőn túl benyújtott kérelmet nem lehet visszavonni mivel azt már beérkezés után elutasítják).

(5) A tejkvóta igénylés mellett tisztázni szükséges továbbá a történelmi bázissal kapcsolatos ügyeket is, amelyeknél a fellebbezéseket megnyerték a támogatásigénylők. Ne kelljen újra emiatt fellebbezéseket beadni.

4.)

4.§ (1) g) gazdálkodási napló vezetési kötelezettség. A gazdálkodási napló tartalmának, követelményeinek részletes bemutatása hiányzik (milyen adatlapokat, milyen adattartalommal kell vezetni.)

4.§ (3) a) és b) pontoknál az „és azt fenntartja a működtetési időszak végéig” zavaró és felesleges kritérium (ez már az előző rendeleteknél is problémás volt). Egy elért magas üzemméret fenntartása sokszor a vetésváltás miatt sem lehetséges (azonos nagyságú földterületen az 5 év alatt végig, jelentős ingadozást tud mutatni az EUME).

A kötelezettségeket – egyszerűen ellenőrizhetően – az SFH betétlapon vállaltakhoz kell igazítani. Ahogy a (2) bekezdés egyértelműen tisztázza, hogy a vállalt EUME-t az SFH-betétlapon meghatározott ütemezés szerint kell teljesíteni.

A (2) bekezdés meghagyását, a (3) a) és b) pontok módosítását (elhagyását) javasoljuk.

5.)

5.§ (5): az EUME érték meghatározásához szükséges lenne továbbá hozzátenni, hogy az adott időszakban hatályos 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 1. számú mellékletében szereplő SFH értékeket kell figyelembe venni, illetve azt, hogy az EUMÉ-t gazdasági vagy naptári évről kell-e számolni. Továbbá az állatállomány számítására vonatkozó rendelkezés hiányzik.

6.)

A 9.§ (Jogkövetkezmények) több bekezdése is tartalmaz lehetséges szankciókat a vállalt üzemmérettől való elmaradásra, ami átfedéseket tartalmaz és szinte értelmezhetetlenül bonyolult lett. Ezeket átláthatóbbá kell tenni pl. összevonással.

Javaslat:

Szankcionálni lehet a 4 EUMÉ-től való elmaradást, az SFH táblázatban vállalt értékektől való elmaradást és az állattenyésztés és/vagy a kertészet arányától való elmaradást. Ez mindössze 3 pontban megfogalmazható, nem pedig 1,5 oldalon keresztül.

9.§ (2) nehezen értelmezhető, mivel a 10%-os kifizetési kérelem benyújtásának feltétele a 4. § (1)-(3) bekezdésében foglaltak teljesülése (mezőgazdasági üzemének el kell érnie a vállalt EUME-t), a 9.§ (2) bekezdés pedig megenged 5 % elmaradást. Az ügyfél, aki elmarad 5%-kal a vállalt üzemmérettől, nem lesz jogosulatlan igénylő eszerint, de nem is nyújthat be kifizetési kérelmet?

9.§ (4) b), (5) b) és (7): a százalékpontonkénti elmaradásra jutó 5 %-os mértékű szankció nagyon sok, összhangban a rendelet tervezet többi részével, 2%-ra csökkentése javasolt.

9.§ (7) b) nehezen értelmezhető pl. méhészek esetében, akik vándorkaptárokkal dolgoznak. A méhészet esetében, hogyan kell értelmezni a 30 km távolságot?

9. § (7) c) pont: a gazdaságátadási kérelem elutasítása nem az ügyfél hatáskörébe tartozik, ezért az ahhoz kapcsolódó szankció nem indokolható.

7.) 1. melléklet:

A szakmérnöki végzettségek hiányoznak (pl. okleveles szőlész-borász szakmérnök) a felsorolásból.

8.) 3. melléklet:

5. pont (Az ügyfél életvitelszerűen tanyán él legalább 6 hónappal a kérelembenyújtást megelőzően – 25 pont)

A támogatási össz pontszám több mint 15%-át jelentő feltétel indokolatlan versenyhátrányba hozza a lehetséges kérelmezők többségét. **A vonatkozó EK rendeletek nem tartalmazznak olyan rendelkezéseket, az ÚMVP pedig nem tartalmaz olyan célrendszereket, indikátorokat, amelyek indokoltá tennék a tanyán élők ilyen mértékű előnyben részesítését.** A tanyás térségek fejlesztéséről külön program szól, az nem a fiatal gazdálkodók induló támogatásának feladata. A korábban alkalmazott horizontális szempontok (roma, nő, csökkent munkaképesség) figyelembevételével az esélyegyenlőség feltételei így is maximálisan figyelembe vételre kerülhetnek.

Javaslat: A szempont eltörlése, vagy az adható pontszám max. 5 pontban való meghatározása.

7. pont: (Az ügyfél átvevő a gazdaságátadási intézkedésben)

A gazdaságátadási támogatás eddigi tapasztalatai (összesen 82 támogatott kérelem a 2 meghirdetés során) azt mutatják, hogy ebben a formájában nem indokolt az összekötése a fiatal gazdálkodók induló támogatásával. Bizonytalan a gazdaságátadási támogatási kérelem sikere, ráadásul annak bírálata nem esik időben egybe a fiatal gazdálkodó kérelmével. **A gazdaságátadást az EMVA gazdaságátadási támogatás igénybevétele nélkül is meg lehet valósítani** (a gyakorlatban ez tűnik az egyszerűbbnek is), **ami figyelembe vételre kerülhetne a fiatal gazda jogcímrendeletben.**

Javaslat: a gazdaságátadás fogalma ne csak az EMVA támogatással érintett gazdaságátadást jelentse, hanem egy idősebb gazdálkodótól a gazdaság teljes átvételét (ajándékozási vagy adásvételi szerződéssel). A támogatási kérelem benyújtásához mellékletként kérhető egy előszerződés vagy szerződéstervezet.

10. pont: (Az ügyfél életkora):

Javasoljuk, hogy az életkor pontozása esetén plusz 5 ponttal megemelésre kerüljön a 18-24 év közötti korosztály. Gyakorlati tapasztalatból elmondható, hogy friss diplomás, és végzett szakemberek a szülői vállalkozásban felnőve alkalmasak a gazdaság későbbi vezetésére, a gazdaság átvételére.

C. és D. rész: a pénzügyi és az üzleti terv együtt sem kap annyi pontszámot, mint a kérelmező adottságaira vonatkozó feltételek, pedig az üzleti és a pénzügyi terv alapján ítélt meg leginkább a tervezett tevékenység életképessége.

Javaslat: a pontozási arányok újragondolása

Ahogy a pénzügyi tervnél, úgy az üzleti tervnél is szerepelhetne egy részletesebb pontozási szempontrendszer.

Összességében szinte a teljes értékelési szempontrendszer átdolgozásra szorul, mert a jelenlegi formájában jelentős aránytalanságokat és indokolatlan megkülönböztetéseket tartalmaz.

További néhány javaslatunk (inkább hosszú távú, következő támogatási időszakra szóló):

- Igazolt belföldi, külföldi szakmai gyakorlattal rendelkező kérelmezők plusz pontban részesítése.
- Az AKG, és az állatjóléti intézkedéshez hasonlóan szaktanácsadói szerződés kötésének vállalása esetén plusz pont az értékelésnél.
- Egy meghatározott pontszámot elért kérelmezők további szűrése meghallgatással, vagy helyszíni szemlével (vagy pl. két körös értékelés, előzetes szűréssel)
- Egy „lakcímről” ne legyen több nyertes: A kérelmezőnek nyilatkoznia kell, hogy közeli hozzátartozója nem ad be kérelmet ugyanabban a támogatási kérelem benyújtási időszakban.
- Kommunikációs terv: egységesíteni lehetne, pl. egy közös kiadvánnyal (periodikával), amiben az összes nyertes bemutatásra kerülne 1 oldalban, fotóval. A jelenlegi fiatal gazda újsághirdetések inkább visszatetszést keltőek, mintsem a kommunikációs terv eredeti céljait valósítanák meg.

Az ÚMVP keretében lezajlott eddigi két meghirdetett támogatáson keresztül több mint 20 milliárd forint támogatásban részesült több mint 2.000 fiatal gazda. A második, 2010-ben lezárult meghirdetésnél a hozzávetőleg 900 teljesített kérelemmel szemben több mint 6000 igénylő volt. Ez a jelentős túligénylés komoly elégedetlenséget és feszültséget eredményezett az érintettek között. Az elutasított kérelmezők nem kis számban bíróságon támadták meg az elutasító határozatokat.

Fenntartjuk azt a korábbi álláspontunkat, miszerint ilyen kevés rendelkezésre álló forrás esetén a kialakult helyzetet újra kell gondolni (pl. az EK rendelet által lehetővé tett kamattámogatás bevezetése). A Szövetségünkhöz érkezett jelzések szerint újra igen komoly számú, több ezer kérelmezővel kell számolni. Emiatt a keretek csak a kérelmezők igen kis hányada számára biztosítanak forrásokat. Ebből adódóan a döntés után nagy elégedetlenséggel kell számolni, különösen ha az 5.§ (2) alapján a támogatási kérelmek benyújtásának felfüggesztése szükségessé válik. Az amúgy is szűkre tervezett beadási időszak (két és fél hét) miatt ennek a bekezdésnek a szerepeltetését nem tartjuk célszerűnek.

Budapest, 2011. október 20.

Tisztelettel:

Dr. Weisz Miklós
társelnök